

(214)

13

BELÜGYMINISZTERIUM

Szigorúan titkos!
Különösen fontos!

10-21/13/1980.

013 számú példány

HATÁLYON KÍVÜL HELYEZVE
12/1990 BM/1

**A Magyar Népköztársaság
belügyminiszterének
13/1980. számú
UTASÍTÁSA**

Budapest, 1980. június hó 26-án

TÖRÖLVÉI

A minősítést megszüntette:

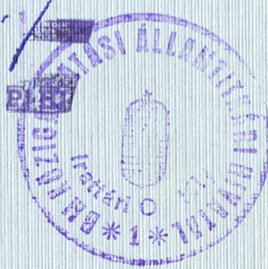
Dr. Tündik Sándor

Beosztása: TITK. Igaz. Főc. vez. B.

1999 06. 8.

Törítés hitelesítő:

deli

*13/1980. számú
nem adható ki!
Km.*

10-21/13/1980.

**A Magyar Népköztársaság
belügyminiszterének
13/1980. számú
UTASÍTÁSA**

Budapest, 1980. június hó 26-án

Lássa (név, rendfokozat): Engedélyező aláírása: Betekintő aláírása: Év, hó, nap:

**Jelen utasításról és az intézkedésről
másolatot vagy kivonatot készíteni tilos!**

10-21/13/1980.

**A Magyar Népköztársaság
belügyminiszterének
13/1980. számú
UTASÍTÁSA**

**a jogellenesen külföldön maradtak közül az egyéni elbírálás
alapján végleg, valamint az engedélyezett külföldi tartózkodási
idő lejárta után hazatértekkel kapcsolatos állambiztonsági munka
feladatairól**

Budapest, 1980. június hó 26-án

A Büntető Törvénykönyvnek a tiltott határátlépésre és a hasonló jellegű bűncselekményekre vonatkozó rendelkezései, a külföldre utazásról és az útlevelekről szóló jogszabályok előírásai, az állambiztonsági érdekek fokozottabb érvényesítése szükségessé teszik a Belügyminisztérium szervei bűnüldöző munkájának és együttműködésének továbbfejlesztését, a rendelkezések változásaiból eredő egyes feladataik újra szabályozását. Ezért a jogszabályi változásokkal összhangban a jogellenesen külföldön maradtak közül az egyéni elbírálás alapján végleg, valamint az engedélyezett külföldi tartózkodási idő lejárta után hazatértekkel kapcsolatos állambiztonsági munka feladatainak szabályozására kiadom az alábbi

u t a s í t á s t :

1. A Belügyminisztérium központi és területi szervei, az ellenséges telepített ügynökök felderítése érdekében végezzenek felderítő, szűrő-kutató, operatív ellenőrző és feldolgozó munkát, a jogellenesen külföldön maradtak közül az egyéni elbírálás alapján végleg, valamint az engedélyezett külföldi tartózkodási idő lejárta után hazatért személyek, továbbá a magyar állampolgár-

ságból korábban elbocsátottak és a kivándoroltak közül vissza-települtek (a továbbiakban: hazatértek) körében.

2. A BM III. Főcsoportfőnökség a hazatértekkel összefüggő feladatok végrehajtását országos hatáskörrel szervezze, irányítsa, ellenőrizze és koordinálja. Ennek során szorosan működjön együtt az érintett más belügyi szervekkel.

3. A BM III. Főcsoportfőnökség és a rendőr-főkapitányságok a hatáskörükbe tartozó elhárítási területeken, objektumokban, intézményekben szervezzék és végezzék a hazatértek differenciált ellenőrzését.

4. A BM III. Főcsoportfőnökség szervezze meg és végezze a külföldön levő „menekült táborok” hatékony operatív felderítését és ellenőrzését. Hangolja össze szervei ezirányú tevékenységét, alakítson ki folyamatos és gyors információcserét.

5. A BM ORFK és a rendőr-főkapitányságok közbiztonsági, igazgatásrendészeti szervei szervezzék meg és folyamatosan végezzék a jogellenesen külföldön maradtakkal, a késedelmesen vagy engedéllyel hazatérőkkel kapcsolatos közbiztonsági, igazgatásrendészeti feladatokat. Erőik és eszközeik útján segítség elő az állambiztonsági szervek ezirányú munkáját, információikról folyamatosan tájékoztassák az állambiztonsági szerveket.

6. A BM Határőrség Országos Parancsnoksága a hazatértekkel, valamint a jogellenesen külföldön maradtakkal kapcsolatos határon túli felderítő munkájával összefüggő feladatait a BM III. Főcsoportfőnökséggel szoros együttműködésben végezze.

7. A BM III. Főcsoportfőnökség, a BM ORFK, a BM Határőrség Országos Parancsnoksága, valamint a BM Adatfeldolgozó Csoportfőnökség a hazatértek nyilvántartási, adatfeldolgozási, szolgáltatási és ellenőrzési rendszerét közösen dolgozza ki, illetve a meglévő rendszereket szükség szerint módosítsa.

8. A Belügyminisztérium érintett szervei tegyenek hatékony intézkedéseket, hogy az állam- és közbiztonsági szempontból kifogásolható hazatértek — az érvényben levő rendelkezések alkalmazásával — ne kerülhessenek bizalmas munkakörbe.

9. A Belügyminisztérium érintett szervei a hazatértekre vonatkozó információikat folyamatosan küldjék meg a BM III. Fő-

csoportfőnökségnek és a hazatért lakóhelye szerinti illetékes rendőr-főkapitányságnak.

10. A belügyi szervek vezetői és beosztottai, a hazatértek körében végzett feladataik ellátásához kérjék az adott területen működő párt-, állami-, gazdasági szervek és tömegszervezetek vezetőinek, tagjainak segítségét, igényeljék a lakosság széles rétegeinek támogatását.

11. A belügyminisztériumi államtitkár és a személyügyi miniszterhelyettes gondoskodjon az utasításban foglaltak eredményes végrehajtása érdekében szükséges határőrségi, nyilvántartási, adatfeldolgozási, illetőleg propaganda feladatok kidolgozásáról és végzéséről.

12. Az utasításban foglalt feladatok maradéktalan végrehajtása érdekében az állambiztonsági miniszterhelyettes a közbiztonsági miniszterhelyetttel egyetértésben adjon ki intézkedést.

13. Az utasítást az érintett személyi állománnyal ismertetni és évenként oktatni kell.

14. Ez az utasítás kiadása napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg a 005/1963. számú belügyminiszteri parancs hatályát veszti.

BENKEI ANDRÁS s. k.
belügyminiszter

Készült: 210 példányban
Kapják: elosztó szerint

10-27/13/1980.

**A Magyar Népköztársaság
belügyminiszter-helyettesének
13/1980. számú
INTÉZKEDÉSE**

a jogellenesen külföldön maradtak közül az egyéni elbírálás alapján végleg, valamint az engedélyezett külföldi tartózkodási idő lejárta után hazatértekkel kapcsolatos állambiztonsági munka feladatairól szóló 13/1980. számú belügyminiszteri utasítás végrehajtásáról

Budapest, 1980. június hó 26-án

TÖRÖLVE!

A minősítést megszüntette:

Dr. Tündik Sándor

Becsztása: NBH Jogi Főo. vez. h.

Biztos hitelem:

A jogellenesen külföldön maradtak közül az egyéni elbírálás alapján végleg, valamint az engedélyezett külföldi tartózkodási idő lejárta után hazatértekkel kapcsolatos állambiztonsági munka feladatairól szóló 13/1980. számú belügyminiszeri utasítás 12. pontjában meghatározott felhatalmazás alapján a közbiztonsági miniszterhelyetttel egyetértésben, kiadom az alábbi

intézkedést:

1. A BM III. Főcsoportfőnökség egyik fő feladata, hogy a jogellenesen külföldön maradtak közül az egyéni elbírálás alapján végleg, valamint az engedélyezett külföldi tartózkodási idő lejárta után hazatértek, továbbá a magyar állampolgárságból korábban elbocsátottak és a kivándoroltak közül visszatelepültek (a továbbiakban: hazatértek) körében országos hatáskörrel szervezze, irányítsa, ellenőrizze és koordinálja a felderítő, szűrő-kutató, operatív ellenőrző és feldolgozó munkát, a telepített ügynökök és egyéb ellenséges tevékenységet kifejtő személyek felderítése és leleplezése érdekében.

2. Az intézkedés rendelkezéseit mindazon magyar állampolgárok körében kell alkalmazni, akik tiltott határátlépést, vagy hasonló jellegű bűncselekményt követtek el, továbbá a magyar állampolgárságból korábban elbocsátottak és a kivándoroltak közül az egyéni elbírálás alapján végleg, vagy a külföldi tartózkodásból az engedélyezett idő lejárta után tértek haza.

3. A BM III/II. Csoportfőnökség feladata a hazatértek körében végzett felderítő, szűrő-kutató, operatív ellenőrző és feldolgozó munka országos hatáskörű szervezése és koordinálása. Ennek során:

- a) a vezető kapitalista és más, nem szocialista országok hírszerző szervei megbízásából a Magyar Népköztársaság területére ellenséges feladattal hazatérő telepített ügynökök felderítése és leleplezése;
- b) a hazatértek köréből — jogellenesen külföldi tartózkodásuk idején — a Magyar Népköztársaság biztonságát, politikai, katonai, gazdasági, társadalmi érdekeit sértő vagy veszélyeztető cselekmények elkövetőinek felderítése, az ilyen személyekkel szemben büntető el-

járás, igazgatásrendészeti és más intézkedések kezdeményezése;

- c) az állambiztonsági érdekeket érintő esetekben a hazatérési kérelmek elbírálásához szükséges állásfoglalás kialakítása és megadása;
- d) a külföldi „menekült táborok” operatív ellenőrzése, erre alkalmas magyar és külföldi állampolgárok beszerzése, megfelelő hálózati személyek e célra történő kiválasztása, felkészítése, kiképzése, kitelepítésének végrehajtása, hazatérésük utáni beszámoltatásuk, e feladatokat végző más operatív szervek közötti koordináció, információcsere megszervezése, folyamatos biztosítása;
- e) az a-d) alpontokban meghatározottak teljesítése, valamint a hazatértek meghallgatása során keletkezett adatok értékelése, feldolgozása és a hasznosítható tapasztalatokról a munkában érintett belügyi szervek tájékoztatása;
- f) folyamatos információcsere kialakítása a baráti szocialista országok állambiztonsági szerveivel, ezen országok, valamint a Magyar Népköztársaság jogellenesen külföldön tartózkodó állampolgáira vonatkozó — az operatív munka során megszerzett — adataival kapcsolatban.

4. A rendőr-főkapitányságok állambiztonsági szervei felelősek a területükön élő hazatértekkel kapcsolatos állambiztonsági feladatok végrehajtásáért. Az ezzel összefüggő munkát a III/II. osztályok szervezzék és koordinálják. Ennek során:

- a) a megküldött hazatérési kérelmekkel kapcsolatos írásos megkereséseket 15 napon belül véleményezzék. Véleményeltérés esetén az egyeztetést az érintett parancsnokok hajtsák végre;
- b) készüljenek fel és haladéktalanul, de legkésőbb a hazatérést követő 15 napon belül végezzék el a hazatértek szakszerű meghallgatását;
- c) a hazatértek közül a társadalomra veszélyes elemek ellenőrzését szervezzék meg;
- d) a hazatértek körében végezzenek folyamatos felderítő, szűrő-kutató munkát, a visszatérő időszakos ellenőrzé-

seket kétévenként hajtsák végre, az ellenséges tevékenységgel gyanúsítható hazatérteket előzetes ellenőrzés, bizalmas nyomozás keretében ellenőrizték;

- e) működjenek együtt a területileg illetékes határőr felderítő alosztályokkal.

5. A 4/b pontban jelölt meghallgatást a rendőr-főkapitányságok III/1. alosztályai, ahol ilyen nincs, a közbiztonsági szerv vizsgálati osztályának az állambiztonsági ügyek vizsgálatára kijelölt tisztje hajtsa végre, ha a hazatért:

- a) jogellenesen külföldi tartózkodása előtt jelentős politikai, gazdasági, társadalmi funkciót töltött be;
- b) munkaköre, előző katonai viszonya és ismeretei alapján fontos államtitok vagy szolgálati titok birtokában volt, külföldi tartózkodása alatt ilyen adatok kiszolgáltatásával, vagy egyéb bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;
- c) büntető eljárás alá vonása várható az előzetes adatok alapján.

6. Nem kell meghallgatni azokat a hazatérteket, akik:

- a) fiatalkorúak;
- b) személyi és egyéb körülményeik folytán nem válhatnak az ellenséges szervek tevékenységének alanyaivá, állambiztonsági szempontból érdemleges adatok birtokában nincsenek.

7. Az érintett szervek biztosítsák — amennyiben az ügy jellege azt megköveteli —, hogy a BM III/IV. Csoportfőnökség illetékes tisztje személyesen is részt vegyen az olyan hazatértek meghallgatásán, akik külföldre távozásukkor a Magyar Néphadsereg, vagy a BM Határőrség állományába tartoztak, magyar katonai objektumban, intézményben polgári alkalmazottként dolgoztak.

8. A meghallgatások céljai és feladatai:

- a) felderíteni azokat a magyar állampolgárokat, akik külföldi tartózkodásuk alatt a Magyar Népköztársasággal szemben ellenséges cselekményeket követtek el, állam-

titkot, szolgálati titkot szolgáltatott ki, vagy ezekkel gyanúsíthatók;

- b) felderíteni az ellenséges hírszerző és speciális szervezetek a jogellenesen külföldön tartózkodó magyar állampolgárok körében folytatott tevékenységét, módszereit, eszközeit, hivatásos tisztjeit, tolmácsait, ügynökeit;
- c) felderíteni az ellenséges titkosszolgálatok politikai, gazdasági, katonai, tudományos-technikai és életrajzi hírigényeit, az ott dolgozó fontos beosztásban levő vagy más szempontból figyelmet érdemlő magyar származású személyeket.

9. Az érintett szervezetek a hazatértek által elmondottokról vegyenek fel meghallgatási jegyzőkönyvet, s külön feljegyzésben rögzítsék a hazatértek politikai, gazdasági, katonai és egyéb hasznosítható ismereteit tartalmazó, valamint a más szocialista országok állampolgára által kapitalista országokban kifejtett ellenséges tevékenységére vonatkozó közléseit.

A jogellenesen külföldön tartózkodó magyar állampolgárookra vonatkozó adatokról, információkról tájékoztassák a korábbi magyarországi lakóhelyük szerint illetékes rendőr-főkapitányságot.

10. Az érvényben levő rendelkezések szerint intézkedni kell a hazatértek operatív nyilvántartásba vételéről.

11. Az érintett állambiztonsági szervezetek, a hazatértekkel kapcsolatos feladataik végrehajtása során igényeljük a közbiztonsági szervezet segítségét és ügyeljenek arra, hogy a hazatértek ellenőrzése a konspirációs és biztonsági szabályok betartásával történjen.

12. Az állambiztonsági szervezetek az operatív munkájuk során a jogellenesen külföldön tartózkodó magyar állampolgárokkal kapcsolatban tudomásukra jutott információikat küldjék meg a volt lakóhely szerint illetékes rendőr-főkapitányságnak.

13. A BM III/I. Csoportfőnökség a jogellenesen külföldön tartózkodó magyar állampolgárok hazatérési szándékára vonatkozó információit rendszeresen és folyamatosan küldje meg a BM III/II. Csoportfőnökségnek.

A BM III/I. és a BM III/II. Csoportfőnökség szorosan működjen együtt a jogellenesen külföldön tartózkodó magyar állampolgárok ellenséges tevékenységének felderítésében, ellenőrzésében.

14. A BM III/III. Csoportfőnökség és a rendőr-főkapitányságok III/III. osztályai szervezzék meg az elhárítási területükhöz tartozó objektumokban elhelyezkedett, az ellenséges tevékenységgel gyanúsítható hazatértek ellenőrzését. Küldjék meg a BM III/II. Csoportfőnökségnek, vagy az érintett rendőr-főkapitányság III/II. Osztályának, az ezek illetékességébe tartozó információkat, s az ilyen hazatértek további ellenőrzésére tegyenek közös intézkedéseket.

15. A BM III/II. és a BM III/IV. Csoportfőnökség osztályai szorosan működjenek együtt a fegyveres erőktől jogellenesen külföldön tartózkodó, valamint a hazatért volt katonaszemélyek ellenőrzésében, amennyiben azok fontos titokhordozók.

A BM III/IV. Csoportfőnökség és szervei biztosítsák és segítsék elő a jogellenesen külföldön tartózkodók, valamint a hazatértek által ismert, az ellenséges hírszerző szervezetek kiszolgáltatót, vagy kiszolgáltatható katonai adatok, információk felmérését, minősítését.

16. A BM III/3. Osztály folyamatosan ellenőrizze a külföldi „menekült táborokban” és elhelyezési körletekben tartózkodó magyar állampolgárok, valamint differenciáltan — az érintett operatív szervek név szerinti igényei alapján — a hazatértek postaforgalmát, értékelje azokat és vonatkozó jelentéseit terjessze fel.

17. Az érintett szakterületek vezetői ezen feladatok végrehajtására szükség szerint adjanak ki belső rendelkezést, iránymutatást.

18. Ez az intézkedés kiadása napján lép hatályba. Az intézkedést a 13/1980. számú belügyminiszteri utasítással együtt, az érintett szervek személyi állományával teljes egészében ismertetni és visszatérően oktatni kell.

KARASZ LAJOS s. k.
rendőr altábornagy,
miniszterhelyettes